

به نام آن که جان را فکرت آموخت

## دستورالعمل اسناد بر مبنای شیوه نامه ونکوور

در سال ۱۹۷۸ گروه کوچکی از سردبیران نشریات علوم پزشکی در ونکوور بریتیش کلمبیا به طور غیررسمی گرد هم آمدند تا دستورالعملی نگارشی برای مقالات ارسالی به نشریاتشان تدوین کنند. این گروه، که در ابتدا گروه ونکوور نامیده می شد بعدها کمیته بین المللی ویراستاران نشریات زیست پزشکی (ICMJE) را تشکیل دادند. این کمیته سالی یک بار تشکیل جلسه می دهد و وظیفه بازنگری شیوه نامه ونکوور را برعهده دارد. در شیوه نامه ونکوور بخشی به نحوه تدوین ارجاعات کتابشناختی در یک مقاله اختصاص یافته که در این مبحث به تشریح آن مبادرت شده است.

### ۱. قواعد اسناد در متن

- شیوه اسناد ونکوور، مبتنی بر نظام توالی اسناد است. مطابق این شیوه قاعده کلی برای اسناد در متن این است که منابع به ترتیب اسناد، با استفاده از اعداد، در داخل پرانتز، یا کروشه، یا به صورت زبر نوشت<sup>۱</sup>، شماره گذاری شوند.
- بهر منبع فقط یک شماره اختصاص می یابد، آن هم در اولین مکانی که در متن مورد اسناد قرار می گیرد. از همین شماره در اسنادهای مکرر به آن منبع، صرف نظر از مکان بعدی اسناد، استفاده می شود.
- وقتی در قسمت مشخصی از متن به چند منبع توأم<sup>۲</sup> و به توالی اسناد می شود از خط تیره<sup>۳</sup> برای ایجاد اتصال بین اولین و آخرین منبع استفاده می شود. به طور مثال، اگر در بخش مشخصی از متن به منابع ۵ تا ۱۲ توأم<sup>۴</sup> اسناد شده باشد در پرانتز یا کروشه یا به صورت زبر نوشت نوشته می شود: ۵-۱۲. در صورتی که به چند منبع که قبلاً هم مورد اسناد قرار گرفته اند و دارای شماره های اسناد غیرمتوالی هستند توأم<sup>۵</sup> اسناد شود اعداد به ترتیب اسناد با ویرگول از یکدیگر جدا می شوند: ۱، ۴، ۵، ۷، ۸، ۱۱. در صورتی که بخشی از اعداد متوالی و بخشی غیرمتوالی باشند می توان از شکل ترکیبی استفاده کرد: [ ۸، ۱۱، ۷، ۵-۱ ].
- جایگاه اعداد اسناد در متن باید به دقت مورد توجه قرار گیرد. به طور مثال، یک ارجاع مشخص ممکن است فقط مربوط به بخشی از جمله باشد نه همه آن، لذا باید عدد مربوط به اسناد در جایی قرار بگیرد که مشخص کننده چنین وضعیتی باشد.
- قانون کلی درباره جایگاه اعداد اسناد این است که این اعداد باید بعد از علائم سجاوندی مثل نقطه ها<sup>۱</sup> و ویرگول ها<sup>۲</sup> و قبل از دونقطه ها<sup>۳</sup> و نقطه ویرگول ها<sup>۴</sup> قرار بگیرند.

#### مثال (فارسی)

اسناد فرایندی ذهنی و فرهنگی<sup>۱</sup> و در عین حال عملی اجتماعی است.<sup>۲</sup> فهرست منابع مورد اسناد نیز، یکی از مهم ترین اجزاء همه آثار تحقیقی و تألیفی است.<sup>۳-۵</sup>

#### مثال (انگلیسی)

There have been efforts to replace mouse inoculation testing with invitro tests, such as enzyme linked immunosorbent assays<sup>57,60</sup> or polymerase chain reaction,<sup>20-22</sup> but these remain experimental.

<sup>1</sup>. Superscript

<sup>2</sup>. Hyphen

<sup>3</sup>. Full-stops

<sup>4</sup>. Commas

<sup>5</sup>. Colons

<sup>6</sup>. Semicolons

## ۲. قواعد استناد به منابع در فهرست مأخذ

در ادامه، قواعد استناد به مهم‌ترین محمل‌های اطلاعاتی به تفکیک ارائه شده است:

### ۲-۱. استناد به کتاب

#### قالب کلی استناد به کتاب

نام خانوادگی پدیدآورنده (یک فاصله) نام کوچک یا آغازه (در صورت وجود پدیدآورندگان بیشتر ویرگول، یک فاصله و در غیراین صورت نقطه، یک فاصله) عنوان (نقطه، یک فاصله) شرح ویرایش (نقطه، یک فاصله) محل نشر (دونقطه، یک فاصله) ناشر (نقطه ویرگول، یک فاصله) سال نشر (نقطه، یک فاصله) صفحه‌شمار (نقطه)

#### نمونه‌های استناد به کتاب

استناد به کتاب با یک تا شش نویسنده

ناجی رومینا. بیماری‌های کودکان. ویرایش ۵. تهران: کوکب؛ ۱۳۸۰.

ناجی سعید، عزیزی مسعود، بشیری رامک، مبشر پیمان، نادى نوید، احسانی پرنده. علت‌شناسی صرع کودکان. ویرایش ۳. تهران: پزشکیار؛ ۱۳۸۲.

Getzen TE. Health economics: fundamentals of funds. 3rd ed. New York: John Wiley & Sons; 1997.

Lodish H, Baltimore D, Berk A, Zipursky SL, Matsudaira P, Darnell J. Molecular cell biology. 3rd ed. New York: Scientific American; 1995.

استناد به کتاب با بیش از شش نویسنده

معمدپور آریا، نظام شهیدی پرتو، ابکاری مینا، میوندی رابعه، بابازاده پیوند، ایرانی پوریا، و همکاران، ویراستاران. آناتومی بدن. ویرایش ۱۵. تهران: پزشکان؛ ۱۳۸۲.

Fauci AS, Braunwald E, Isselbacher KJ, Wilson JD, Martin JB, Kasper DL, et al, editors. Harrison's principles of internal medicine. 14th ed. New York: McGraw Hill, Health Professions Division; 1998.

### ۲-۲. استناد به فصلی از کتاب

#### قالب کلی استناد به فصلی از کتاب

نام خانوادگی پدیدآورنده فصل (یک فاصله) نام کوچک یا آغازه (در صورت وجود پدیدآورندگان بیشتر ویرگول، یک فاصله و در غیراین صورت نقطه، یک فاصله) عنوان فصل (نقطه، یک فاصله) حرف اضافه در یا In (دونقطه، یک فاصله) شرح پدیدآورندگان اثر اصلی (نقطه، یک فاصله) عنوان اثر اصلی (نقطه، یک فاصله). شرح ویرایش (نقطه، یک فاصله) محل نشر (دونقطه، یک فاصله) ناشر (نقطه ویرگول، یک فاصله) سال نشر (نقطه، یک فاصله) صفحه‌شمار (نقطه)

#### نمونه‌های استناد به فصلی از کتاب

ناجی سعید. باکتریولوژی اوتیت میانی با مایع. در: فرزانه فرهاد، سیمایی صنم، ویراستاران. اوتیت میانی. ویرایش ۳. تهران: پزشکیار؛ ۱۳۸۰. ص. ۲۱۷-۲۵.

Porter RJ, Meldrum BS. Antiepileptic drugs. In: Katzung BG, editor. Basic and clinical pharmacology. 6th ed. Norwalk, CN: Appleton and Lange; 1995. p.361-80.

## ۲-۳. استناد به مدخل واژه‌نامه، دایرةالمعارف، و دیگر مراجع مشابه

### قالب کلی استناد به مدخل واژه‌نامه، دایرةالمعارف، و دیگر مراجع مشابه

نام خانوادگی پدیدآورنده (یک فاصله) نام کوچک یا آغاز (در صورت وجود پدیدآورندگان بیشتر ویرگول، یک فاصله و در غیراین صورت نقطه، یک فاصله) عنوان منبع (نقطه، یک فاصله) شرح ویرایش (نقطه، یک فاصله) محل نشر (دو نقطه، یک فاصله) ناشر (نقطه و ویرگول، یک فاصله) سال نشر (نقطه، یک فاصله) عنوان مدخل (نقطه و ویرگول، یک فاصله) صفحه‌شمار (نقطه)

### نمونه‌های استناد به مدخل واژه‌نامه، دایرةالمعارف، و دیگر مراجع مشابه

مشیری علی. فرهنگ فشرده پزشکی. ویرایش ۱۴. تهران: پزشک؛ ۱۳۸۲. اسکیزوفرنی؛ ص. ۶۸.  
Stedman's medical dictionary. 26th ed. Baltimore: Williams & Wilkins; 1995. Apraxia; p. 119-20.

## ۲-۴. استناد به مقاله نشریه

### قالب کلی استناد به مقاله نشریه

نام خانوادگی پدیدآورنده (یک فاصله) نام کوچک یا آغاز (در صورت وجود پدیدآورندگان بیشتر ویرگول، یک فاصله و در غیراین صورت نقطه، یک فاصله) عنوان مقاله (نقطه، یک فاصله) کونه‌نوشت عنوان نشریه (یک فاصله) سال نشر (نقطه و ویرگول) دوره (دو نقطه) شماره صفحات (نقطه)  
یا

نام خانوادگی پدیدآورنده (یک فاصله) نام کوچک یا آغاز (در صورت وجود پدیدآورندگان بیشتر ویرگول، یک فاصله و در غیراین صورت نقطه، یک فاصله) عنوان مقاله (نقطه، یک فاصله) کونه‌نوشت عنوان نشریه (یک فاصله) سال نشر (نقطه و ویرگول) دوره (پرانتز باز) شماره (پرانتز بسته، دو نقطه) شماره صفحات (نقطه)

### نمونه‌های استناد به مقاله نشریه

#### استناد به مقاله نشریه با یک تا شش نویسنده

رعایتی افرا، مبینی مبین، ناصرزاده احمد، مشیری مهرداد. بررسی علل بروز تشنج در نوزادان. پژوهش در پزشکی ۱۴؛ ۱۳۸۲: ۹۶-۷۸: (۴).

Fauci AS, Braunwald E, Isselbacher KJ, Wilson JD, Martin JB, Kasper DL. Early life events in allergic sensitisation. Br Med Bull 2000; 56 (4): 883-93.

#### استناد به مقاله نشریه با بیش از شش نویسنده

عزیزی مهشید، مشیری مهرداد، فاطمی نازنین، حق‌گو احمد، پناهی دانیال، مرشد زاده پرستو، و همکاران. بررسی اپیدمیولوژی عفونت‌های روده‌ای در کودکان پیش‌دبستانی منطقه کردستان ۱۳۸۲. بیماریهای عفونی و گرمسیری ۱۳۸۱؛ ۱۲ (۲): ۱۵۲-۱۶۸.

Popplewell EJ, Innes VA, Lloyd-Hughes S, Jenkins EL, Khdir K, Bryant TN, et al. The effect of high-efficiency and standard vacuum-cleaners on mite, cat and dog allergen levels and clinical progress. Pediatr Allergy Immunol 2000; 11 (3): 142-8.

## ۲-۵. قواعد استناد به مقاله روزنامه

### قالب کلی استناد به مقاله روزنامه

شرح پدیدآورنده (نقطه، یک فاصله) عنوان مقاله (نقطه، یک فاصله) نام روزنامه (یک فاصله) (نقطه و ویرگول) تاریخ نشر (سال)

ماه روز) گروه (Section) در صورت وجود (در انگلیسی مخفف Sect. در فارسی نام کامل گروه) (دونقطه) شماره صفحات (یک فاصله) شماره ستون در پرانتز (در انگلیسی مخفف Col، در فارسی کلمه ستون) (نقطه)

## نمونه‌های استناد به مقاله روزنامه

### استناد به مقاله روزنامه دارای نویسنده

نویدی فرید. خواص درمانی گیاهان دارویی: با نگاهی به گیاهان منطقه آذربایجان غربی. همشهری ۱۳۸۲ فروردین ۲۲؛ گروه پزشکی: ۵ (ستون ۲).

Lee G. Hospitalizations tied to ozone pollution: study estimates 50,000 admissions annually. The Washington Post 1996 Jun 21; Sect. A:3 (col. 5).

### استناد به مقاله روزنامه فاقد نویسنده

بزهکاری نوجوانان: زندگی در منجلاب خیابان‌ها. همشهری ۱۳۸۲ تیر ۱۴؛ گروه اجتماعی: ۷ (ستون ۵).  
Patients die after wrong transplant. The Times 2001 Sept 13; Sect. A: 7 (col. 2).

## ۲-۶. استناد به مقاله‌ای از مجموعه مقالات منتشر شده کنفرانس

▪ برای استناد به مقاله‌ای در مجموعه مقالات چاپ شده یک کنفرانس باید مانند فصلی از کتاب عمل کرد، با این تفاوت که اگر در عنوان اثر اصلی (مجموعه مقالات کنفرانس) شرح کنفرانس ارائه نشده باشد، باید شرح کنفرانس (شامل عنوان کنفرانس، سال ماه روز برگزاری کنفرانس، محل برگزاری کنفرانس شامل شهر و کشور) پس از ذکر عنوان اثر و قبل از وضعیت نشر به شرح زیر ارائه شود.

## قالب کلی استناد به مقاله‌ای از مجموعه مقالات کنفرانس که در عنوان اثر اصلی شرح کنفرانس ارائه نشده است

نام خانوادگی پدیدآورنده مقاله (یک فاصله) نام کوچک یا آغازه (در صورت وجود پدیدآورندگان بیشتر ویرگول، یک فاصله و در غیراین صورت نقطه، یک فاصله) عنوان مقاله (نقطه، یک فاصله) حرف اضافه در یا In (دونقطه، یک فاصله) شرح پدیدآورندگان مجموعه مقالات کنفرانس (نقطه، یک فاصله) عنوان مجموعه مقالات کنفرانس (نقطه، یک فاصله) عنوان کنفرانس (در انگلیسی به دنبال عبارت "Proceedings of" و در فارسی به دنبال عبارت "مجموعه مقالات" (نقطه ویرگول، یک فاصله) سال برگزاری کنفرانس (یک فاصله) ماه برگزاری کنفرانس (یک فاصله) روزهای برگزاری کنفرانس (نقطه ویرگول، یک فاصله) نام شهر برگزاری کنفرانس (ویرگول، یک فاصله) نام کشور (نقطه، یک فاصله) محل نشر (دونقطه، یک فاصله) ناشر (نقطه ویرگول، یک فاصله) سال نشر (نقطه، یک فاصله) صفحه‌شمار (نقطه)

## نمونه‌های استناد به مقاله‌ای از مجموعه مقالات منتشر شده یک کنفرانس

احمدیانی عباس. تقویت زیرساخت‌های اطلاع‌رسانی پزشکی. در: مهرپور انیس، ملک‌زاده شکوه، خانی پرنیان، ویراستاران. مقالات اطلاع‌رسانی پزشکی. مجموعه مقالات هفتمین کنفرانس بین‌المللی اطلاع‌رسانی پزشکی؛ ۱۳۸۲ تیر ۱۵-۲۲؛ تهران، ایران. شیراز: ناجی؛ ۱۳۸۲. ص ۱۴۲۵-۱۴۳۲.

Bengtsson S, Solheim BG. Enforcement of data protection, privacy and security in medical informatics. In: Lun KC, Degoulet P, Piemme TE, Reinhoff O, editors. MEDINFO 92. Proceedings of the 7th World Congress on Medical Informatics; 1992 Sep 6-10; Geneva, Switzerland. Amsterdam: North-Holland; 1992. p. 1561-5.

## ۷-۲. استناد به مقاله‌ای از مجموعه مقالات منتشر نشده کنفرانس

▪ در صورتی که مقاله کنفرانس چاپ و منتشر نشده باشد طبیعتاً وضعیت نشر وجود نخواهد داشت، در این مواقع فقط اطلاعات مربوط به پدیدآورنده مقاله، عنوان مقاله و شرح کنفرانس مطابق قواعد فوق‌الذکر درج می‌شود.

## نمونه‌های استناد به مقاله‌ای از مجموعه مقالات منتشر نشده کنفرانس

ناجی، سعید. ارزیابی بخش تحقیقات بازار شرکت توسعه و تجهیز صنایع بیمارستانی. ارائه شده در هفتمین کنفرانس بین‌المللی اطلاع‌رسانی پزشکی؛ ۱۳۸۲ تیر ۱۵-۲۲؛ تهران، ایران.

Bengtsson S, Solheim BG. Enforcement of data protection, privacy and security in medical informatics. Proceedings of the 7th World Congress on Medical Informatics; 1992 Sep 6-10; Geneva, Switzerland.

## ۸-۲. استناد به مجموعه مقالات کنفرانس

▪ برای استناد به مجموعه مقالات کنفرانس که به صورت چاپی منتشر شده است نیز باید مانند کتاب چاپی عمل کرد. بدین صورت که پس از عنوان اثر و قبل از وضعیت نشر باید شرح کنفرانس (شامل عنوان کنفرانس، سال ماه روز برگزاری کنفرانس، محل برگزاری کنفرانس شامل شهر و کشور) را ذکر کرد.

**قالب کلی استناد به مجموعه مقالات منتشر شده کنفرانس که در عنوان آن شرح کنفرانس ارائه نشده است:**

شرح پدیدآورندگان مجموعه مقالات کنفرانس (نقطه، یک فاصله) عنوان اثر (نقطه، یک فاصله) عنوان کنفرانس که در انگلیسی با عبارت "Proceedings of" و در فارسی با عبارت "مجموعه مقالات" آغاز می‌شود (نقطه ویرگول، یک فاصله) سال برگزاری کنفرانس (یک فاصله) ماه برگزاری کنفرانس (یک فاصله) روزهای برگزاری کنفرانس (نقطه ویرگول، یک فاصله) نام شهر برگزاری کنفرانس (ویرگول، یک فاصله) نام کشور (نقطه، یک فاصله) محل نشر (دو نقطه، یک فاصله) ناشر (نقطه ویرگول، یک فاصله) سال نشر (نقطه، یک فاصله) صفحه‌شمار (نقطه)

## نمونه‌های استناد به مجموعه مقالات کنفرانس

حیدرپور رمضان، میناوند محسن، ویراستاران. پیشرفت‌های اخیر در طب سوزنی. مجموعه مقالات کنفرانس بین‌المللی طب سوزنی؛ ۱۳۸۱ خرداد ۱۰-۱۸؛ تهران، ژاپن. مشهد: کوکب؛ ۱۳۸۲.

Kimura J, Shibasaki H, editors. Recent advances in clinical neurophysiology. Proceedings of the 10th International Congress of EMG and Clinical Neurophysiology; 1995 Oct 15-19; Kyoto, Japan. Amsterdam: Elsevier; 1996.

## ۹-۲. استناد به پایان‌نامه‌ها

### قالب کلی استناد به پایان‌نامه

نام خانوادگی پدیدآورنده (یک فاصله) نام کوچک (نقطه، یک فاصله) عنوان پایان‌نامه (یک فاصله، کروشه باز) نوع رسانه (کروشه بسته، نقطه، یک فاصله) نام محلی که دانشگاه در آن قرار دارد (دو نقطه، یک فاصله) نام دانشگاه (نقطه ویرگول، یک فاصله) سال دفاع (نقطه)

## نمونه‌های استناد به پایان نامه

شاهبداغی اعظم. مطالعه وضعیت استناد در نشریات مورد تایید وزارت علوم تحقیقات و فناوری و کمیسیون نشریات علوم پزشکی کشور در سال ۱۳۸۰ [پایان نامه]. تهران: دانشگاه تهران؛ ۱۳۸۲.

Bunker VW. Nutrition in the elderly with particular reference to essential trace elements [dissertation]. Southampton: Univ. Southampton; 1987.

## ۲-۱۰. استناد به طرح تحقیقاتی

### قالب کلی استناد به طرح تحقیقاتی

نام خانوادگی پدیدآور (یک فاصله) نام کوچک (نقطه، یک فاصله) عنوان طرح تحقیقاتی (یک فاصله، کروه باز) نوع رسانه (کروه بسته، نقطه، یک فاصله) نام محلی که سازمان در آنجا قرارداد دارد (دونقطه، یک فاصله) نام سازمان (نقطه ویرگول، یک فاصله) تاریخ آغاز (خط تیره) تاریخ اتمام طرح (نقطه)

## نمونه های استناد به طرح تحقیقاتی

شاهبداغی اعظم. بررسی وضعیت استناد به مقالات دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی طی سلهای ۱۳۷۰-۱۳۸۰ [طرح تحقیقاتی]. تهران: دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی؛ ۱۳۸۱-۱۳۸۲.

Bunker VW. Nutrition in the elderly with particular reference to essential trace elements [Research project]. Southampton: Striker; 1987-1988.

## ۲-۱۱. قواعد استناد به پروانه ثبت اختراع

### قالب کلی استناد به پروانه ثبت اختراع

شرح مخترع یا مخترعان (در فارسی کلمه مخترع یا مخترعان و در انگلیسی inventor یا inventors) (نقطه ویرگول، یک فاصله) مؤسسه یا شرکت عامل اختراع (در فارسی کلمه عامل و در انگلیسی assignee) (نقطه، یک فاصله) عنوان اختراع (نقطه، یک فاصله) نام کشور (نقطه، یک فاصله) در فارسی کلمه اختراع در انگلیسی patent (یک فاصله) شماره ثبت اختراع (نقطه، یک فاصله) سال ماه روز ثبت اختراع (نقطه)

## نمونه‌های استناد به پروانه ثبت اختراع

ناجی محسن، مخترع؛ شرکت طب تجهیز، عامل. سیمان استخوانی. ایران. اختراع ۵،۲۳۷، ۱۳۸۲ فروردین ۲۴.

Larsen CE, Trip R, Johnson CR, inventors; Novoste Corporation, assignee. Methods for procedures related to the electrophysiology of the heart. US patent 5,529,067. 1995 Jun 25.

## ۲-۱۲. استناد به منابع چندرسانه‌ای

▪ قواعد استناد به منابع چندرسانه‌ای نیز مانند استناد به کتاب است، با این تفاوت که پس از عنوان فقط یک فاصله قرار می‌گیرد و نوع رسانه نیز پس از آن در داخل گروه ذکر می‌شود.

## قالب کلی استناد به منابع چندرسانه‌ای

نام خانوادگی پدیدآورنده (یک فاصله) نام کوچک یا آغاز (در صورت وجود پدیدآورندگان بیشتر ویرگول، یک فاصله و در غیراین صورت نقطه، یک فاصله) عنوان (یک فاصله، گروه باز) نوع رسانه (گروه بسته، نقطه، یک فاصله) محل نشر (دونقطه، یک فاصله) ناشر (نقطه ویرگول، یک فاصله) سال نشر (نقطه، یک فاصله) صفحه‌شمار (نقطه)

## نمونه‌های استناد به منابع چندرسانه‌ای

آنا تومی تنه [ویدئو کاست]. تهران: کوکب؛ ۱۳۸۲.

Get the facts (and get them organised) [videocassette]. Williamstown, Vic.: Appleseed Productions; 1990.

## ۲-۱۳. قواعد استناد به منابع الکترونیکی

### ۲-۱۳-۱. استناد به نرم‌افزار (برنامه رایانه‌ای)

### قالب کلی استناد به نرم‌افزار (برنامه رایانه‌ای)

عنوان نرم‌افزار یا برنامه کامپیوتری (یک فاصله، گروه باز) نوع رسانه (گروه بسته، نقطه، یک فاصله) کلمه Version (یک فاصله) شماره نسخه (نقطه، یک فاصله) محل تولید (دونقطه، یک فاصله) تولیدکننده (نقطه ویرگول، یک فاصله) سال تولید (نقطه)

## نمونه استناد به نرم‌افزار (برنامه رایانه‌ای)

Epi Info [computer program]. Version 6. Atlanta, GA: Centers for Disease Control and Prevention; 1994.

## ۲-۱۳-۲. استناد به مقاله نشریه روی لوح فشرده

### قالب کلی استناد به مقاله نشریه روی لوح فشرده

شرح پدیدآورنده (نقطه، یک فاصله) عنوان مقاله (نقطه، یک فاصله) مخفف نام نشریه (یک فاصله) نوع رسانه (در فارسی [نشریه روی لوح فشرده] در انگلیسی [serial on CD-ROM]) (نقطه، یک فاصله) سال نشر (نقطه ویرگول) دوره (دونقطه) صفحات (نقطه)

## نمونه‌های استناد به مقاله نشریه روی لوح فشرده

مرتضی، اثر پروپول در تانسیل اکتومی. پژوهشنامه پزشکی امروز [نشریه روی لوح فشرده]. ۱۳۸۲؛ ۲۵: ۱۲۵-۸۶.  
Gershon ES. Antisocial behavior. Arch Gen Psychiatry [serial on CD-ROM]. 1995;52:900-901.



## ۲-۱۳-۳. استناد به کتاب الکترونیکی روی لوح فشرده

### قالب کلی استناد به کتاب الکترونیکی روی لوح فشرده

شرح پدیدآورنده (نقطه، یک فاصله) عنوان کتاب (یک فاصله) نوع رسانه در فارسی [کتاب روی لوح فشرده] در انگلیسی [book on CD-ROM] (نقطه، یک فاصله) شرح ویرایش (نقطه، یک فاصله) محل نشر (دو نقطه، یک فاصله) ناشر (نقطه ویرگول، یک فاصله) سال نشر (نقطه، یک فاصله)

## نمونه‌هایی از استناد به کتاب روی لوح فشرده

ایرانمنش رضا، ویراستار. آناتومی دستگاه گوارش [کتاب روی لوح فشرده]. تهران: رسانه طب؛ ۱۳۸۱.  
Parfitt K, editor. Martindale: the complete drug reference. [book on CD-ROM]. 2nd ed. London: Pharmaceutical Press; 1999.

## ۲-۱۳-۴. استناد به مقاله نشریه الکترونیکی روی اینترنت

### قالب کلی استناد به مقاله نشریه الکترونیکی روی اینترنت

شرح پدیدآورنده مقاله (نقطه، یک فاصله) عنوان مقاله (نقطه، یک فاصله) مخفف عنوان نشریه الکترونیکی (یک فاصله، گروه باز) نوع رسانه در فارسی [نشریه الکترونیکی] و در انگلیسی [serial online] (گروه بسته، یک فاصله) سال نشر (و ماه نشر در صورت لزوم) (نقطه ویرگول) دوره (پرانتز باز) شماره (دو نقطه، گروه باز) شماره قاب‌ها یا صفحات (گروه بسته، نقطه) Available from (دو نقطه، یک فاصله) نشانی دسترسی (نقطه، یک فاصله) تاریخ دسترسی (شامل نام ماه به‌طور کامل) (یک فاصله) روز (ویرگول، یک فاصله) سال (نقطه)

## نمونه‌های استناد به مقاله نشریه الکترونیکی روی اینترنت

معماریان محمد حسین. عوامل خطر در سگته‌های قلبی. پژوهش‌یار [نشریه الکترونیکی] ۱۳۸۲؛ ۵ (۲): قاب [۴].  
Available from: <http://www.pazhouheshyar.com/m12.htm>. Accessed March 12, 1999.  
Morse SS. Factors in the emergence of infectious disease. Emerg Infect Dis [serial online] 1995 Jan-Mar;1 (1):[24 screens]. Available from: URL:<http://www.cdc.gov/ncidoc/EID/eid.htm>. Accessed December 25, 1999.  
LaPorte RE, Marler E, Akazawa S, Sauer F. The death of biomedical journals. BMJ [serial online]. 1995;310:1387-90. Available from: <http://www.bmj.com/bmj/archive/6991ed2.htm>. Accessed September 26, 1996.

## ۲-۱۳-۵. استناد به وب‌گاه

### قالب کلی استناد به وب‌گاه

شرح پدیدآورنده (نقطه، فاصله) عنوان (نقطه، فاصله) سال نشر (در صورت قابل دسترسی بودن (نقطه ویرگول، گروه باز) شماره قاب‌ها یا صفحات (گروه بسته، نقطه، فاصله) Available at (دو نقطه، فاصله) نشانی دسترسی (نقطه، فاصله) تاریخ دسترسی شامل نام ماه به‌طور کامل (فاصله) روز (ویرگول، فاصله) سال نشر (نقطه)

## نمونه‌هایی از استناد به وب‌گاه

میردامادی پروانه. اطلاعات پزشکی خانواده. ۱۳۸۲؛ قاب [۴].  
Available at: URL:<http://www.healthinfo.com/doc1999.htm>. Accessed June 12, 2001.  
Hoffman DL. St John's Wort. 1995;[4 screens]. Available at:  
URL:<http://www.healthy.net/library/books/hoffman/materiamedica/stjohns.htm>. Accessed July 16, 1998.  
Health on the net foundation. Health on the net foundation code of conduct (HONcode) for medical and health web sites. Available at: <http://www.hon.ch/Conduct.html>. Accessed June 30, 1998.

### ۳. نظم منابع در فهرست مأخذ

نظم منابع در فهرست مأخذ مبتنی بر توالی استناد است. به این معنا که منابع به ترتیب استناد در متن، در فهرست مأخذ مرتب می‌شوند. شماره یک به اولین منبعی که در متن مورد استناد قرار گرفته است اختصاص می‌یابد. شماره‌های بعدی نیز به ترتیب به منابع بعدی که در متن مورد استناد قرار گرفته‌اند اختصاص می‌یابد. لازم به ذکر است، صرف‌نظر از تعداد دفعات استناد، به هر منبع فقط یک شماره، آن هم در اولین مرتبه استناد، اختصاص داده شده و در ارجاعات بعدی به آن منبع، همان شماره تکرار می‌شود.

#### منبع

حرّی عباس، شاه‌بداغی اعظم. شیوه‌های استناد در نگارش‌های علمی زهنموده‌ای ب بین المللی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۸۷.